

En annen sensorisk verden

Innhold

- Sansene våre
- Sensoriske annerledesheter og utfordringer
 - Overfølsomhet
 - Underfølsomhet
 - Filtreringsvansker
- Andre sensoriske fenomen
- En annen opplevelse – forståelse og handling
- Tiltak

Sansene våre

Taktilsans

Auditiv sans (hørsel)

Visuell sans (syn)

Smak / oral-taktilsystem

Luktesans

Proprioseptiv sans (muskelsans)

Vestibulærsans(balanse)

Interoseptiv sans(kroppsans)

Sensoriske annerledesheter

- Alle sanser kan være berørt
- Systemet er ustabilt og ikke konsekvent, dvs. kan variere med tid og situasjon

Noen vanlige sensoriske utfordringer

- Overfølsomhet: inntrykkene oppleves sterkere enn vanlig
- Underfølsomhet: inntrykkene oppleves svakere enn vanlig
- Filtreringsvansker: vansker med å skille vesentlig fra uvesentlig

Overfølsomhet

Forhøyet/økt sensitivitet for visse sansestimuli

- Flight – Freeze – Fight reaksjoner ved plutselige inntrykk
- Vegring for situasjoner der sanseinntrykkene forekommer
- Legger merke til «umerkelige» detaljer i sanseinntrykkene
- Skjermer seg for inntrykkene
- Viser angst for situasjoner der inntrykkene forekommer

Underfølsomhet

Lavere sensitivitet for sansestimuli enn normalt

- Oppsøker sanseinntrykk for å få mer/sterkere impulser
- Selvstimulerer med sanseinntrykk
- Virker fasinert av enkelte inntrykk
- Kan virke som om gjeldende sans ikke fungerer/at inntrykket ikke blir registrert
- Behersker ikke/klarer ikke å lære ferdigheter som er basert på sanseinntrykk

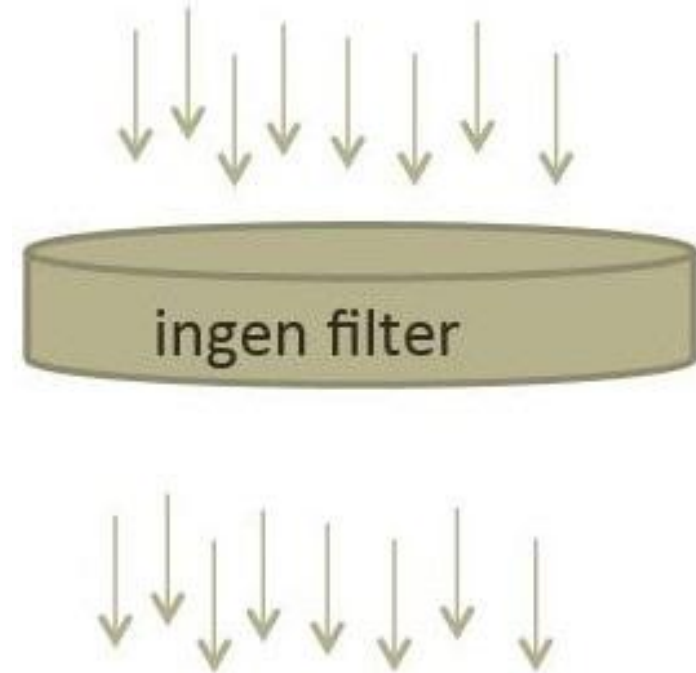
Hva menes med filtrering?

- Skille mellom viktige og uviktige sanseinntrykk
- Dette går automatisk for de fleste, og vi kan også bytte mellom bakgrunn og forgrunn etter hva vi ønsker å følge med på
- Mange med autisme må håndtere dette «manuelt» og bevisst → det er SLITSOMT!!!

Vansker med å sile inntrykk

Filtrering av «uvesentlige inntrykk» skjer ikke automatisk

OPPGAVE

Automatisk filtrering

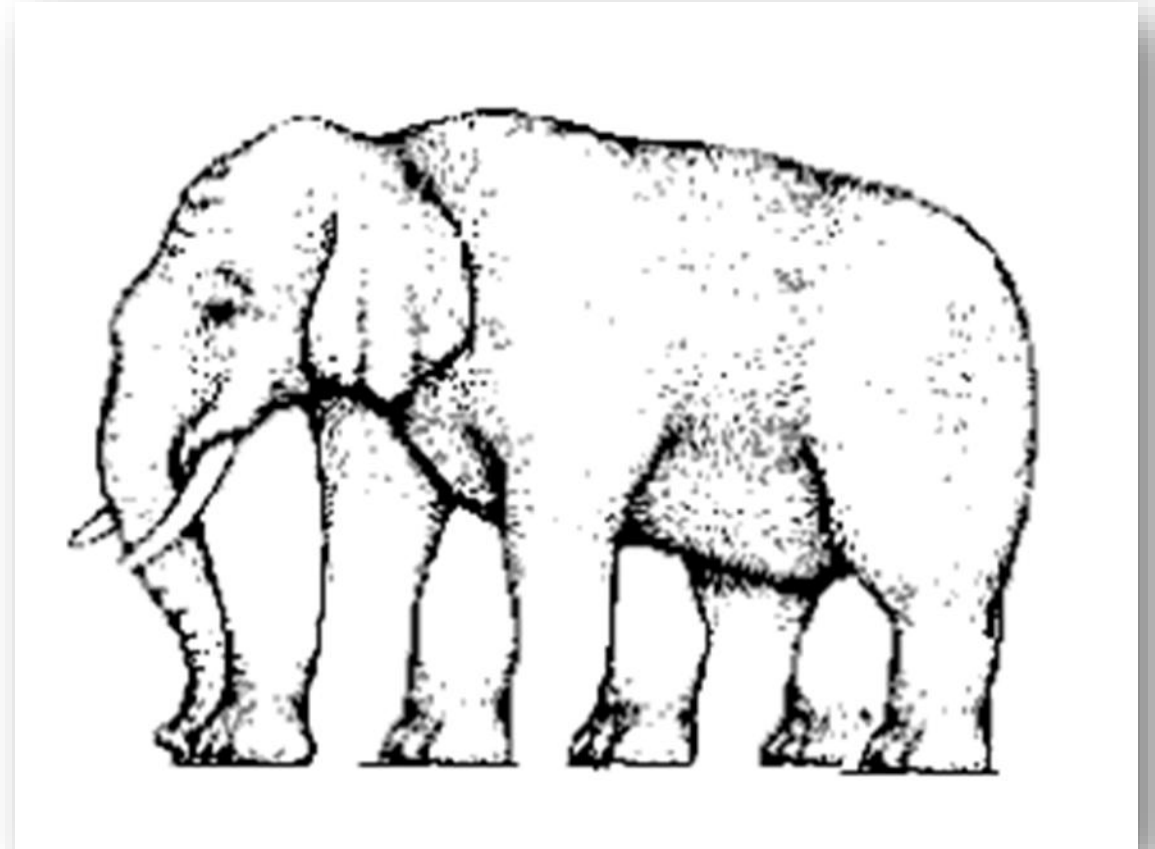

Manuell filtrering

Andre fenomen du kan komme borti

- Bokstavelig persepsjon
- Gestalt-persepsjon
- Synestesi
- Sensorisk agnosi (vansker med å tolke en sans)
- Forsinket persepsjon

En annen opplevelse

OPPLEVELSE

Noen vanlige fenomen

- Overfølsomhet
- Underfølsomhet
- Filtreringsvansker

En annen forståelse

Vi gir inntrykket mening

Automatisk:

Sanse + Tolke = Mening

En annen handling

OPPLEVELSE	FORSTÅELSE	HANDLING
En måke skriker over hodet ditt	Lyden er smertefull og plutselig	Løper unna og holder seg for ørene
	Lyden er stygg	Kikker opp for å finne lydkilden
Du legger hånden på en varm kokeplate	Berøringen er helt grei	Lar hånden ligge inntil følelsen av varmen blir sterk nok
	Berøringen er smertefull	Trekker hånden raskt til seg
Du er på kafe sammen med venner	Lyden i kafeen er overveldende og ubehagelig	Strever med å følge med i det vennene sier
	Lyden i kafeen er behagelig	Deltar aktivt i samtalen med vennene

Noen reaksjoner på utfordrende sanseinntrykk

Utslitthet

Meltdowns

Shutdowns

Frakobling (lading)

Tilbaketrekning

Stimming

Selvskading

Rigiditet

Utslag i hverdagen

- Kresen i matveien
- Kresen på klesplagg
- Hygieneproblemer
- Unngår sosiale situasjoner
- Aggresjon/frykt
- Ufrivillig skolefravær
- Klarer bare å fokusere på en ting av gangen

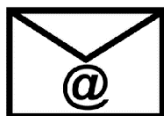
Tiltak

- Kartlegging (SPC-R)
- Finne alternativer
- Ta hensyn: tilrettelegge, skjerme...
- Bruke hjelpemidler
- Gode strategier
- Øve på ulike ferdigheter (sansemotorisk trening)
- Eksponering (frivillig)
- Forståelse og respekt!

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!

www.spiss.no

torill@spiss.no

+47 913 04 375

Torill Fjervan-Granum
DAGLIG LEDER I SPISS

Vil du lære mer?

Sjekk ut vårt populære nettkurs:

«Når sansene tar styringen»!

- 47 ferdiginnspilte video-leksjoner med oppgaver og øvelser til, samt nedlastbare PDF'er
- Flere ekstra videoer og lydfiler knyttet til leksjoner
- Tilgang til passord-beskyttet kursportal
- Omfattende support inkludert i prisen
- Mulighet til å få dokumentasjon av bestått kurs
- Tilgang med en gang du melder deg på, og i et helt år fra påmelding!
- **BONUS:** To relevante e-bøker, helt gratis!

PRIS: Kr 4750,- (verdi: Kr. 9000,-)

Skann QR-koden, les mer og sikre deg din plass!

Eller klikk denne lenken:

<https://www.spiss.no/purchase/227076-Nr-sansene-tar-styringen/special/THX1vQZhFoAzGEoyaEAI3Aay>